

Rondetafelconferentie over auteursrecht, Tweede Kamer, 15 oktober 2009

Geachte Kamerleden,

Ik ben u zeer erkentelijk voor de uitnodiging om deel te nemen aan deze rondetafelconferentie.

Ik ben de voorzitter van de brancheorganisatie VOI©E, waarvan alle cbo's in Nederland lid zijn. Naast mij zitten de heer Vervoord, directievoorzitter van Buma/Stemra, de heer Van Berkel, directeur van SENA en penningmeester van VOI©E, en als specialiste Thuiskopie mevrouw Wijminga van de Stichting De Thuiskopie, die werkt bij Cedar bv waarvan de directeur het vierde lid is van het dagelijks bestuur van VOI©E. Wij hebben afgesproken dat ik namens de branche als eerste zal spreken en dat de andere leden van de delegatie beschikbaar zijn voor antwoorden op uw specifieke vragen.

Ik ben ook voorzitter van Stichting Auteursrechtbelangen. Daarbij zijn zeer veel organisaties aangesloten, die opkomen voor auteurs, componisten, producenten en uitvoerend kunstenaars en die het auteursrecht van groot belang vinden. De Stichting bestaat 25 jaar, VOI©E anderhalf jaar.

U ontving van ons een uitvoerige reactie op het rapport van de werkgroep Gerkens en recent stuurden wij op uw verzoek nog eens een samenvatting daarvan. U heeft al veel schriftelijk materiaal. Graag wil ik een aantal punten in het licht stellen.

De cbo's, waarvan de twee grootste hier vertegenwoordigd zijn, komen op voor de creatieve mensen in de samenleving, die oorspronkelijk scheppend of vertolkend dan wel producerend het Nederlandse cultuuraanbod verzorgen. Samen uiteraard met het aanbod van buitenlandse kunstenaars – het begrip ruim genomen. Zeker met de aanwezigheid van het internet kennen kunst en cultuur geen grenzen meer, en dat is een groot goed. De cbo's innen gelden voor kunstenaars in binnen- en buitenland. Ik geef u ter illustratie de cijfers van de enige vereniging onder de cbo's: Buma/Stemra, 96 jaar oud. Buma heeft ca. 18.000 leden, maar behartigt naast hun belangen ook nog die van ca. 2 miljoen buitenlandse belanghebbenden, een en ander op basis van wederkerigheid: via Buma krijgen Nederlanders wat buiten de grenzen door gebruik van hun werk hun toekomst. Hetzelfde geldt voor SENA, met andere cijfers, die de heer Van Berkel u zal kunnen verschaffen.

Het draait dus bij de cbo's om de belangen van de creatieve mensen, van wie veruit de meesten in hoge mate afhankelijk zijn van hun inkomsten uit auteursrecht. Het auteursrechtbeleid is ook internationaal georganiseerd, met verdragen en privaatrechtelijke regelingen. Ook het auteursrechtbeleid is grenzeloos, en de Nederlandse cbo's zijn onvermijdelijk op grond van hun verplichtingen jegens hun achterban spelers op een wereldtoneel. De cbo's zijn ook dienstverlenend voor gebruikers; zij kunnen de rechten verzorgen voor het wereldrepertoire.

VOI©E en de cbo's hebben grote waardering voor uw aandacht voor het auteursrecht. Maar het moet mij van het hart dat bij de grote aandacht voor de betalingsplichtige burgers en bedrijven de aandacht voor kunstenaars en vertolkers ver achterblijft. Ooit – en in die tijd zat ik zelf aan uw kant van de tafel – had het internet nog geen betekenis en over het auteursrecht werd weinig maar met waardering gesproken, omdat het werd gezien vanuit het perspectief van cultuurschepping. Nu gaat de discussie meestal – ik zeg het onomwonden – over devraag of de burger niet te veel betaalt en de cbo's niet als ware geldwolven hun kluizen vullen. Er wordt gevraagd om transparantie en scherper toezicht. Wat de cbo's doen, wat zij ontvangen, wat hun kosten zijn en wat zij repareren, dat wil zeggen wat zij aan rechthebbenden doen toekomen, staat in de jaarverslagen te lezen. Onderzoek heeft uitgewezen dat bijvoorbeeld de vereniging Buma met zijn tarieven op het Europees gemiddelde zit. En laat hier geen misverstand over bestaan: geen cbo zal geld kunnen innen wat niet door wet of jurisprudentie is mogelijk gemaakt. De moeilijkheid ligt in de snelle groei van de technologie via internet, die auteursrechtelijk beschermd werk (content) voor een zeer breed publiek makkelijk toegankelijk maakt. Wij vinden dat een grote verworvenheid voor de cultuur, maar vaak schadelijk voor de kunstenaars en uitvoerende artiesten. De gedachte dat zij door nieuwe wegen die de cbo's zoeken – tot ergernis van consumenten en hun vertegenwoordigers – steeds meer geld krijgen, klopt niet, omdat andere inkomsten wegvallen. Illustratief is de geschiedenis van ThuisKopie. De inkomsten uit de heffingen op blanco dragers lopen sterk terug, omdat er andere dragers worden gebruikt. De minister van Justitie heeft de bevoegdheid andere dragers voor een heffing aan te wijzen. Hij doet dat niet, heeft de situatie tweemaal voor een jaar bevroren en heeft nu een AMvB voorgelegd aan de Raad van State waarin dat voor drie jaar gebeurt. Ik weet dat er meer is te zeggen over ThuisKopie, en mevrouw Wijminga kan op al uw vragen ingaan. Maar ik gebruik dit om aan te tonen dat het zoeken naar zogenaamde nieuwe verdienmodellen vaak gewoon nodig is, omdat oude zijn achterhaald.

Dit afsluitende wil ik concluderen dat de auteursrechtorganisaties de plicht hebben om op de komen voor hun creatieve achterban. Wat altijd kan is praten over de manier waarop. En dat gebeurt! De werkgroep Gerkens erkent dat er voor content moet worden betaald en organisaties als VNO-NCW en MKB Nederland erkennen dit evenzeer. Bij directe consumenten heerst echter vaak onwetendheid. Daarom is voorlichting, ook vanuit de overheid, zo noodzakelijk.

VOI©E is dienstverlenend om de cbo's bij te staan in het verbeteren van de "manier waarop". Er is een gedragscode waaraan de leden zich moeten houden. Er is een klachtenregeling voorzien, die wordt uitgewerkt en naar onze mening zal die binnenkort van een dusdanige kwaliteit zijn dat het preventief toezicht, als voorzien in het wetsvoorstel dat bij u voorligt, heroverwogen zou kunnen worden. Wij zijn zeker niet tegen toezicht van de zijde van de overheid, maar wij menen dat zelfregulering zoveel mogelijk ruimte moet krijgen: een aloud beginsel.

In het anderhalf-jarig bestaan van VOI©E is er al veel goed gegaan, maar sommige zaken niet. U heeft daar recente voorbeelden van. Maar de cbo's zijn als leden van VOI©E in gesprek met VNO-NCW en MKB Nederland in de commissie Pastors, een zeer concreet bewijs van de bereidheid van beide partijen om tot vergaande afspraken te komen over de gang van zaken bij het innen van voor auteursrechten verschuldigde gelden.

Wat wij van u vragen is het verlaten van wantrouwen dat uit het verleden stamt en vertrouwen te geven aan de koers die is ingeslagen. VOI©E, gevestigd op het Lange Voorhout 86, staat altijd klaar om u te informeren over alles wat te maken heeft met het collectief beheer. Verder verwijs ik u naar hetgeen wij u schreven, met name de aanbevelingen: het zijn er acht.

Aad Kosto
voorzitter VOI©E